

**Besluit van de Vlaamse Regering houdende de definitieve
aanduiding van het watergevoelig openruimtegebied
'Bloemendaal-Halensbroek' in Halen**

DE VLAAMSE REGERING,

Rechtsgronden

Dit besluit is gebaseerd op:

- De Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening van 15 mei 2009, artikel 5.6.8, § 1, tweede lid, en § 2, tweede lid, ingevoegd bij het decreet van 8 december 2017.
- Het besluit van de Vlaamse Regering van 15 juni 2018 houdende nadere regels voor de aanduiding van watergevoelige openruimtegebieden.
- Het decreet van 18 juli 2003 betreffende het integraal waterbeleid, gecoördineerd op 15 juni 2018, artikel 1.3.1.1, §1, eerste lid, gewijzigd bij het decreet van 24 juni 2022.
- Het besluit van de Vlaamse Regering van 20 juli 2006 tot vaststelling van nadere regels voor de toepassing van de watertoets, tot aanwijzing van de adviesinstanties en tot vaststelling van nadere regels voor de adviesprocedure bij de watertoets, vermeld in artikel 1.3.1.1 van het decreet van 18 juli 2003 betreffende het integraal waterbeleid, gecoördineerd op 15 juni 2018, gewijzigd bij het besluit van 25 november 2022.

Vormvereisten

Volgende vormvereisten zijn voldaan:

- Op 24 mei 2018 heeft de Coördinatiecommissie Integraal Waterbeleid (CIW) advies gevraagd over het voornemen tot voorlopige aanduiding van het gebied als watergevoelig openruimtegebied.
- Het advies van het college van burgemeester en schepenen van Halen werd gegeven op 25 juni 2018.
- Het planvoornemen is onderworpen aan een milieubeoordeling. De kennisgeving voor het plan-MER werd door de Dienst Mer volledig verklaard op 9 juli 2018. De terinzagelegging vond plaats van 30 juli 2018 tot en met 30 augustus 2018. De richtlijnenvergadering vond plaats op 10 september 2018. De richtlijnen voor voorliggend MER werden door het kenniscentrum MER van het Departement Omgeving betekend op 25 oktober 2018.
- Het planvoornemen is onderworpen aan de watertoets, die deel uitmaakt van de milieubeoordeling.

- Het planvoornemen is onderworpen aan een verscherpte natuurtoets die deel uitmaakt van de milieubeoordeling. Voor het planvoornemen is geen passende beoordeling vereist.
- Het planvoornemen is onderworpen aan de Ruimtelijke Veiligheidstoets (RVR). Het Team Omgevingseffecten van het Vlaams Departement Omgeving heeft in haar standpunt van 27 juli 2023 aangegeven dat het opstellen van een RVR niet vereist is.
- De Vlaamse regering heeft het watergevoelig openruimtegebied Bloemendaal - Halensbroek in Halen voorlopig aangeduid op 6 oktober 2023.
- De voorlopige aanduiding van het watergevoelig openruimtegebied Bloemendaal - Halensbroek in Halen werd onderworpen aan een openbaar onderzoek van 5 december 2023 tot en met 2 februari 2024.
- De CIW heeft over de voorlopige aanduiding van het watergevoelig openruimtegebied Bloemendaal - Halensbroek in Halen het advies ingewonnen bij de instanties, vermeld in artikel 5.6.8, § 2, eerste lid, van de VCRO.
- De CIW heeft een informatie- en inspraakvergadering georganiseerd in de vorm van een infomarkt in het Vlaams Administratief Centrum van Hasselt (20 december 2023).
- Tijdens het openbaar onderzoek werd advies ontvangen van de gemeente Halen, de gecoro van de gemeente Halen en provincie Limburg. Daarnaast werden 5 bezwaren en opmerkingen ontvangen.
- Het team Omgevingseffecten van het Vlaams Departement Omgeving heeft het plan-MER goedgekeurd op 21 mei 2024.
- De CIW heeft via schriftelijke procedure kennis genomen van de bezwarenverwerking, rekening houdend met het goedgekeurde plan-MER, en formuleerde op 24 mei 2024 een voorstel tot definitieve aanduiding op basis van de criteria, vermeld in artikel 5.6.8, § 1, tweede lid, van de VCRO.
- Het advies 76.740/16 van de Raad van State, gegeven op 5 juli 2024, met toepassing van artikel 84, §1, eerste lid, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973.

Motivering

Dit besluit is gebaseerd op de volgende motieven:

- Het gebied 'Bloemendaal-Halensbroek' maakt deel uit van het Demerbekken en ligt in de nabijheid van de Gete en de Velpe (waterlopen van 1ste categorie). Tussen de Gete en het gebied loopt de Holakenbeek - Holakengracht. Dit is een gracht van algemeen belang.
- Het gebied 'Bloemendaal-Halensbroek' heeft een oppervlakte van 8,7 ha en is volledig onbebouwd. Het bestaat uit 4 niet-ontwikkelde delen van eenzelfde woonuitbreidingsgebied. Het overgrote deel van de gronden is in gebruik voor landbouwactiviteiten (grasland, akker, fruitteelt) of is bebost.
- Het gebied is volgens het gewestplan Hasselt-Genk gelegen in een bestemming die bebouwing mogelijk maakt, met name woonuitbreidingsgebied.

- Het gebied werd op 11 maart 2015 door de Algemene Bekkenvergadering Demerbekken als signaalgebied aangeduid omwille van de gekende overstromingsproblematiek.
- De Vlaamse Regering keurde op 31 maart 2017 het ontwikkelingsperspectief goed voor het signaalgebied 'Bloemendaal-Halensbroek' om het waterbergend vermogen van het gebied te kunnen behouden.
- Het fluviaal model (watertoetskaart) toont een kleine kans op overstromingen. Het pluviale model (watertoetskaarten) toont dat er in het gebied middelgrote kansen zijn op overstromingen.
- Vrijwaring van het gebied voor verdere bebouwing is aangewezen en ondersteunt de uitvoering van acties uit het stroomgebiedbeheerplan 2022-2027 ter realisatie van bijkomende waterberging.
- Er bestaat een conflict tussen de verdere realisatie van de bestemming en de belangen van het watersysteem.
- Voor het gebied en de omgeving is er geen ruimtelijk uitvoeringsplan in opmaak noch voorzien op korte termijn. Om het gebied voor verdere bebouwing te vrijwaren, is een aanduiding als watergevoelig openruimtegebied in uitvoering van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening aangewezen.
- Het grafisch plan met de aanduiding van het gebied dat met dit besluit definitief wordt aangeduid als watergevoelig openruimtegebied is opgenomen als bijlage I bij dit besluit. De toelichting en motivering is opgenomen in de toelichtingsfiche die opgenomen is als bijlage II bij dit besluit.
- De aanduiding van watergevoelige openruimtegebieden vrijwaart overstromingsgebieden en ondersteunt hiermee de doelstelling van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen om het fysisch systeem structurerend te maken.
- De aanduiding als watergevoelig openruimtegebied is in overeenstemming met het ruimtelijk principe in het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen om het fysisch systeem te beschouwen als ruimtelijk structurerend. Ruimtelijk structurerend betekent dat de huidige, intrinsieke kenmerken van het bestaand fysisch systeem het richtinggevend kader zijn voor de ruimtelijke ontwikkeling van de structuurbepalende functies natuur, bos, landbouw en wonen en werken. Het gebied 'Halen Bloemendaal-Halensbroek' wordt door de aanduiding als watergevoelig openruimtegebied gevrijwaard van bebouwing en kan verder ontwikkelen op basis van de fysische karakteristieken als waterrijk gebied.
- Het planvoornemen is onderworpen aan een milieubeoordeling. Er worden geen significante negatieve effecten op de leefomgeving verwacht. In het plan-MER worden geen milderende maatregelen noodzakelijk geacht.
- In het gebied is geen beschermd erfgoed aanwezig. Uit de milieubeoordeling blijkt dat er geen significante effecten te verwachten zijn voor het aspect landschap, onroerend erfgoed en archeologie.
- Rekening houdend met de kenmerken van het plan, de omgeving en de uitgevoerde analyse kan geoordeeld worden dat het plan geen risico inhoudt op het veroorzaken van significant negatieve effecten op de aanwezige Habitat- en Vogelrichtlijngebieden of Bijlage III soorten van het

Natuurdecreet. Voor de voorliggende aanduiding moet geen passende beoordeling worden opgemaakt. Een verscherpte natuurtoets is niet vereist.

- Er bevinden zich geen bestaande Seveso-inrichtingen in of nabij het gebied. De inplanting van nieuwe Seveso-inrichtingen is volgens de voorziene stedenbouwkundige voorschriften uitgesloten. Het opstellen van een RVR is niet vereist. Die beoordeling blijkt uit de RVR-toets van 27 juli 2023.
- De Vlaamse Regering neemt akte van het gunstig advies van de gemeente Halen.
- In de hiernavolgende paragrafen wordt ingegaan op de bezwaren, opmerkingen en adviezen die werden ingediend tijdens het openbaar onderzoek. De bezwaren, opmerkingen en adviezen zijn ten behoeve van de leesbaarheid omkaderd en genummerd en worden gezamenlijk behandeld voor zover ze een gelijkaardige en gelijklopende inhoud hebben of over hetzelfde onderwerp gaan. Aanpassingen die worden doorgevoerd op basis van de bezwaren, opmerkingen en adviezen worden specifiek vermeld bij de bespreking van de gegroepeerde bezwaren, opmerkingen en adviezen. Er zijn geen bezwaren, opmerkingen of adviezen die aanleiding geven tot aanpassingen aan verordende of niet verordende delen van het plan.

Bezwaren, opmerkingen en adviezen die niet leiden tot aanpassingen van het plan

1. Aquafin deelt mee dat er op de grens van het gebied, in de Ertsenrijkstraat, een belangrijke gemeentelijke rioleringsstreng ligt die mogelijk tegen instroom dient te worden beveiligd.

De Vlaamse Regering beantwoordt dit advies door te verduidelijken dat aan de aanduiding als watergevoelig openruimtegebied geen inrichtingswerken of andere projecten zijn verbonden. Enkel de planologische bestemming wordt gewijzigd. Deze aanduiding heeft dan ook geen wijziging van het waterpeil tot gevolg.

Dit advies vereist geen aanpassing van het plan.

2. Bezwaarindiener stelt dat de aanduiding van de percelen als watergevoelige openruimtegebieden niet zullen bijdragen tot het voorkomen van wateroverlast elders. De voornaamste overlast wordt veroorzaakt door uit de oevers getreden waterlopen en niet door hemelwater. De bestaande woningen dienen te worden beschermd via maatregelen dicht bij de waterlopen en niet op deze locatie zo ver van de waterlopen Velpe en Gete vandaan. Nieuwe woningen kunnen aangepast worden gebouwd zodat deze niet overstroomd. Via de bouwshift wordt er verder ruimte gegeven aan water, waardoor er geen reden is om deze percelen te herbestemmen.

Conform artikel 5.6.8. §1 VCRO kan de Vlaamse Regering gebieden waar een conflict bestaat tussen de verdere realisatie van de bestemming en de belangen van het watersysteem, aanduiden als watergevoelig openruimtegebied. De Vlaamse Regering maakt bij de beslissing tot aanduiding een afweging tussen een toekomstige ontwikkeling van gebieden, rekening houdende met de wetgeving

omtrent de watertoets, en het vrijwaren van gebieden om waterschade en verminderde woonkwaliteit te voorkomen. De aanduiding van de watergevoelige openruimtegebieden dient te worden gezien als een maatregel die onderdeel uitmaakt van een uitgebreide set van maatregelen om de gemodelleerde waterproblematiek te remediëren. Het is noodzakelijk om naast wateroverlast vanuit waterlopen aan te pakken, ook zones die bij zware neerslag onder water komen te staan, te vrijwaren van ontwikkeling.

Dit advies vereist geen aanpassingen aan het plan.

3. De provincie Limburg stelt dat de bestemmingscategorie 'overig groen' onzekerheid creëert, doordat gebiedscategorieën in andere wetgeving worden gehanteerd om beperkingen op te leggen en vraagt om er terughoudend mee om te gaan. Ze merkt verder ook op dat de gebiedscategorie nergens wordt aangegeven.

De Vlaamse Regering beantwoordt dit advies door te verduidelijken dat de bestemmingscategorie van de watergevoelige openruimtegebieden is vastgelegd in artikel 2.2.6, §2, derde lid VCRO.

Dit advies vereist geen aanpassing van het plan.

4. De provincie Limburg wijst er op dat in het plan-MER gedateerde gegevens worden gebruikt voor het analyseren van het landgebruik ('landgebruikskaart van het VITO 2019') en dat voor landbouw de meest recente verzamelaanvraag dient te worden gebruikt, zijnde het voorlopige bestand landbouwgebruiksprecelen 2023. Op basis van deze kaart wordt 40% van de watergevoelig openruimtegebied-afbakeningen aangegeven als in landbouwgebruik.

De Vlaamse Regering beantwoordt dit advies door te verduidelijken dat in het plan-MER wordt gebruik gemaakt van de landgebruikskaart om een impactschatting op planniveau te maken. In functie van de gestelde doelstellingen volstaan deze gegevens en zijn ze voldoende actueel. De aanduiding en de milieubeoordeling zijn niet gemotiveerd vanuit het specifieke landbouwgebruik vermits de aanduiding als watergevoelig openruimtegebied alle vormen van landbouwgebruik, met uitzondering van bebouwen of verharderen, mogelijk maakt.

Dit advies vereist geen aanpassing van het plan.

5. De provincie Limburg stelt dat de definitieve aanduiding van watergevoelige openruimtegebieden pas kan gebeuren nadat de planschaderegeling uit het Instrumentendecreet in werking is getreden.

De Vlaamse Regering beantwoordt deze vragen door te verwijzen naar de nieuwe planschaderegeling om eigenaars een correcte vergoeding te kunnen bieden. Het uitvoeringsbesluit hierover werd op 22 maart 2024 definitief goedgekeurd door de

Vlaamse Regering en is vanaf 15 april 2024 in voege. De planschade zal bepaald worden na aanduiding en houdt rekening met de huidige grondprijzen van gelijkaardige percelen in de omgeving. Het exacte bedrag wordt op basis van het individuele dossier bepaald.

Deze vragen vereisen geen aanpassingen aan het plan.

6. De provincie Limburg stelt dat in enkele watergevoelig openruimtegebied-afbakeningen in de provincie zeer waardevolle graslanden aanwezig zijn met een hoog waterbergend potentieel, hoge koolstofstocks en heel waardevol op vlak van biodiversiteit. Deze worden best niet bebost in kader van boscompensaties. Ook wordt gesteld dat er voor verschillende landbouwpraktijken mogelijkheden zijn om de bijdrage aan het watersysteem te verhogen (verminderen bodemverdichting en verbeteren bodemleven, ...).

De Vlaamse Regering neemt akte van deze aspecten en verduidelijkt dat aan de aanduiding geen inrichtingswerken of andere projecten zijn verbonden. De bestemming die aan deze gebieden wordt toegekend is niet in strijd met de door de provincie geformuleerde doelstellingen en uitdagingen.

Dit advies vereist geen aanpassingen aan het plan.

7. De provincie Limburg stelt dat de plancontour niet altijd voldoende duidelijk is, wat de doorwerking naar het vergunningenniveau moeilijk maakt. Er zijn geen afmetingen vermeld in plannen waarbij de contour niet samenvalt met een perceelsgrens.

De Vlaamse Regering beantwoordt dit advies door te verduidelijken dat bij de aanduiding van gebieden, waar mogelijk perceelgrenzen zijn genomen als grens. In sommige situaties is dit niet mogelijk en niet aangewezen, indien bijvoorbeeld de bestemmingscategorie wijzigt in het midden van een perceel of indien er al bebouwing op een deel van het perceel aanwezig is. Het grafisch plan is ook in die gevallen voldoende duidelijk om deze begrenzing correct te interpreteren op dezelfde wijze als het gewestplan en de overige bestemmingsplannen.

Dit advies vereist geen aanpassingen aan het plan.

8. Boerenbond vraagt om de watergevoelige openruimtegebieden niet in de categorie 'overig groen' te plaatsen en de doelstelling om bosuitbreiding te realiseren binnen de watergevoelige openruimtegebieden uit de besluiten te halen. Ook wordt gevraagd de mogelijkheid te krijgen om in toekomstige ruimtelijke uitvoeringsplannen de landbouwpercelen gelegen binnen dit watergevoelig openruimtegebied te herbestemmen naar bouwvrij agrarisch gebied.

De Vlaamse Regering beantwoordt dit bezwaar door te verwijzen naar de bepalingen inzake watergevoelige openruimtegebieden in de Vlaamse Codex

Ruimtelijke Ordening, artikel 5.6.8, waarbij de toegelaten functies en handelingen zijn opgesomd. Met betrekking tot de opname in de categorie 'overig groen' wordt verwezen naar de bepalingen in de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening, artikel 2.2.6, §2, 3de lid.

De Vlaamse Regering beantwoordt dit bezwaar door te verduidelijken dat binnen 'watergevoelig openruimtegebied' zowel bosbouw als landbouw nevensgeschikte functies zijn, naast andere openruimte functies. De voorschriften maken het blijvend agrarisch gebruik van het perceel mogelijk en leggen geen bijkomende beperkingen op. Een latere verfijning van de voorschriften via een ruimtelijk uitvoeringsplan is steeds mogelijk, waarbij de plannende overheid in deze kan opteren om het agrarisch gebruik te bestendigen door herbestemming naar bv. bouwvrij agrarisch gebied.

Dit bezwaar vereist geen aanpassingen aan het plan.

Juridisch kader

Dit besluit sluit aan bij de volgende regelgeving:

- Het besluit van de Vlaamse Regering van 23 september 1997 houdende de definitieve vaststelling van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen, bekrachtigd bij het decreet van 17 december 1997 wat de bindende bepalingen betreft en op de besluiten van de Vlaamse Regering van 12 december 2003 en 17 december 2010 houdende de definitieve vaststelling van een herziening van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen, bekrachtigd bij de decreten van 19 maart 2004 respectievelijk 25 februari 2011, wat de bindende bepalingen betreft.
- Het koninklijk besluit van (3 april 1979) houdende de vaststelling van het gewestplan Hasselt-Genk, en latere wijzigingen.
- De richtlijn 2000/60/EG van het Europees parlement en de Raad van 23 oktober 2000 tot vaststelling van een kader voor communautaire maatregelen betreffende het waterbeleid.
- De richtlijn 2007/60/EG van het Europees parlement en de Raad van 23 oktober 2007 over beoordeling en beheer van overstromingsrisico's.

Initiatiefnemer

Dit besluit wordt voorgesteld door de Vlaamse minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme.

Na beraadslaging,

DE VLAAMSE REGERING BESLUIT:

Artikel 1. Het gebied 'Bloemendaal - Halensbroek' in Halen wordt definitief aangeduid als watergevoelig openruimtegebied.

De normatieve delen van dit besluit zijn hierbij gevoegd als bijlage:

1. bijlage I, het grafisch plan

De niet-normatieve delen van dit besluit zijn bijgevoegd als:

1. bijlage II, de toelichtingsfiche
2. bijlage III, het plan-MER

Artikel 2. De Vlaamse minister, bevoegd voor omgeving, is belast met de uitvoering van dit besluit.

Brussel, 19 juli 2024

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Jan JAMBON

De Vlaamse minister van Justitie en Handhaving,
Omgeving, Energie en Toerisme

Zuhal DEMIR

Bijlage I. Verordenend grafisch plan

Gezien om gevoegd te worden bij het besluit van de Vlaamse Regering van 19 juli 2024 houdende de definitieve aanduiding van het watergevoelig openruimtegebied 'Bloemendaal - Halensbroek' in Halen.

Brussel, 19 juli 2024

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Jan JAMBON

De Vlaamse minister van Justitie en Handhaving,
Omgeving, Energie en Toerisme,

Zuhal DEMIR

Bijlage II. De toelichtingsfiche

Gezien om gevoegd te worden bij het besluit van de Vlaamse Regering van 19 juli 2024 houdende de definitieve aanduiding van het watergevoelig openruimtegebied 'Bloemendaal - Halensbroek' in Halen.

Brussel, 19 juli 2024

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Jan JAMBON

De Vlaamse minister van Justitie en Handhaving,
Omgeving, Energie en Toerisme,

Zuhal DEMIR

Bijlage III. Het plan-MER

Gezien om gevoegd te worden bij het besluit van de Vlaamse Regering van 19 juli 2024 houdende de definitieve aanduiding van het watergevoelig openruimtegebied 'Bloemendaal - Halensbroek' in Halen.

Brussel, 19 juli 2024

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Jan JAMBON

De Vlaamse minister van Justitie en Handhaving,
Omgeving, Energie en Toerisme,

Zuhal DEMIR